

Undervisningsministeriet
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K

Gammeltorv 22
DK-1457 København K

Tlf. +45 33 13 25 12

Fax +45 33 13 07 17

www.ombudsmanden.dk
post@ombudsmanden.dk

Personlig henvendelse: 10-14

Telefonisk henvendelse:

Man.-tors. 9-16, fre. 9-15

Ministeriets sagsnr. 186.46M.541 og 16/05143

20-12-2016

I brev af 12. januar 2016 bad jeg Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling, nu Undervisningsministeriet, om en generel udtalelse om, hvorvidt min undersøgelse af undervisningen i fem interne skoler på anbringelsessteder for børn og unge gav ministeriet anledning til overvejelser i forhold til kommunernes udøvelse af tilsynet med specialundervisningen i interne skoler.

Dok.nr. 15/05263-16/MV

Bedes oplyst ved henvendelse

+ bilag

Jeg bad også ministeriet om en udtalelse om dokumentation for elevers fritagelse for undervisning i enkelte fag på interne skoler i private anbringelsessteder.

Ministeriet har svaret mig i breve af 11. marts og 5. juli 2016 med bilag.

Tilsynet med specialundervisningen i interne skoler

I brev af 11. marts 2016 har ministeriet redegjort for regelgrundlaget på området og for baggrunden for lov nr. 212 af 4. marts 2013 om ændring af lov om folkeskolen (Bemyndigelse til at fastsætte regler om minimumsstørrelsen for interne skoler i dagbehandlingstilbud og anbringelsessteder mv.).

Det er ministeriets opfattelse, at det fremgår klart af de gældende regler, at kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor et anbringelsessted er beliggende, er forpligtet til at føre tilsyn med specialundervisningen i en intern skole, herunder at timeplanerne omfatter folkeskolens fulde fagrække og opfylder folkeskolelovens krav til undervisningstidens samlede varighed.

Ministeriet finder derfor ikke grundlag for at ændre eller præcisere de gældende regler om time- og læseplaner i §§ 14 og 15, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 702 af 23. juni 2014 om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand efter folkeskoleloven i dagbehandlingstilbud og anbringelsessteder.

Ministeriet har desuden orienteret mig om projektet "Interne skoler", som blev iværksat på baggrund af aftalen om satspuljen for 2013, og som omfatter initiativer, der bidrager til at styrke kommunens tilsyn med undervisningen på det enkelte anbringelsessted og undervisningspraksis på anbringelsesstederne.

Som en del af projektet har ministeriets læringskonsulenter udarbejdet vejlednings- og inspirationsmateriale om god visitations- og tilsynspraksis, som er blevet offentliggjort i december 2015 og præsenteret for kommunale chefer og tilsynsførende på fem regionale møder i marts og april 2016.

Jeg har modtaget et eksemplar af vejlednings- og inspirationsmaterialet "Tilsyn med specialundervisning til børn og unge på interne skoler" (1. udgave, oktober 2015). Det fremgår heraf, at materialet skal kvalificere de tilsynsførende til både at udøve kontrol med, at undervisningen i de interne skoler lever op til kravene i lovgivningen, og til at medvirke til kvalitetsudvikling af undervisningen på skolerne. Materialet omhandler en beskrivelse af formålet med tilsynet, den tilsynsførendes roller, forskellige tilsynsmetoder og tilsynets tilrettelæggelse før, under og efter tilsynsbesøget, herunder hvad kommunen skal gøre, hvis undervisningen i en intern skole ikke lever op til folkeskoleloven.

Jeg har også fra ministeriet modtaget kopi af et hyrdebrev, som ministeriet i lyset af resultaterne af min undersøgelse sendte til alle landets kommuner den 5. juli 2016 sammen med vejledningsmaterialet om tilsyn med specialundervisning til børn og unge på interne skoler. I hyrdebrevet indskærper ministeriet reglerne for specialundervisning i interne skoler (herunder reglerne om undervisning i folkeskolens fulde fagrække og timetal og reglerne om fritagelse for undervisning i enkelte fag og nedsættelse af undervisningstiden) samt reglerne om kommunalbestyrelsens tilsynsforpligtelse.

Ministeriet har desuden orienteret mig om en kommende undersøgelse, som ministeriet har bedt Styrelsen for Undervisning og Kvalitet om at foretage for at afdække, om lov nr. 212 af 4. marts 2013 vedrørende minimumsstørrelsen for interne skoler har styrket kvaliteten af undervisningen i skolerne. Det skal bl.a. undersøges, om time- og læseplaner omfatter folkeskolens fulde fagrække og opfylder kravene til undervisningstidens samlede varighed, i hvilket omfang elever fritages for undervisning i enkelte fag, og hvordan og i hvilket omfang kommunalbestyrelsen fører tilsyn med undervisningen.

Ministeriet har i sit brev af 11. marts 2016 oplyst, at undersøgelsen vil blive iværksat om senest et år på baggrund af erfaringerne med det udsendte hyrdebrev og nogle mindre justeringer i vejlednings- og inspirationsmaterialet om god visitations- og tilsynspraksis. Det fremgår, at ministeriet vil orientere mig, når undersøgelsen er afsluttet.

På baggrund af det, som ministeriet har oplyst, og de tiltag, som ministeriet har iværksat, har jeg ikke anledning til at foretage mig mere vedrørende spørgsmålet om kommunernes udøvelse af tilsynet med specialundervisningen i de interne skoler.

I brev af 12. januar 2016 orienterede jeg ministeriet om, at jeg i forbindelse med afslutningen af min undersøgelse af undervisningen i fem interne skoler havde rejst sager i forhold til to af de tilsynsførende kommuner, Assens Kommune og Kolding Kommune. Til ministeriets orientering vedlægger jeg kopi af de breve, som jeg i dag har sendt til de to kommuner.

Dokumentation ved fritagelse for undervisning

I mit brev af 12. januar 2016 bad jeg også ministeriet om en udtalelse om dokumentation for elevers fritagelse for undervisning i enkelte fag på interne skoler i private anbringelsessteder.

Jeg anførte, at der i de tilfælde, hvor lederen af en intern skole på et privat anbringelsessted træffer afgørelse om at fritage en elev for undervisning i et eller flere fag, efter min opfattelse er behov for dokumentation for afgørelsen til at skabe klarhed over fritagelsens eksistens, hvilke fag der er omfattet af fritagelsen, varigheden af fritagelsen, og hvilken anden undervisning eleven skal have i stedet.

Ministeriet har i sin udtalelse af 11. marts 2016 oplyst, at ministeriet i lyset af min henvendelse vil foretage en mindre justering i vejlednings- og inspirationsmaterialet om tilsyn med specialundervisning til børn og unge i interne skoler. Det er anført, at ministeriet vil vejlede om reglerne om fritagelse af elever for undervisning i enkelte fag, herunder tydeliggøre, hvilke dokumentationskrav der gælder, når lederen af en intern skole i et dagbehandlingstilbud eller anbringelsessted, der er omfattet af den offentlige forvaltning, træffer afgørelse om at fritage en elev for undervisning i et fag.

Det fremgår, at ministeriet samtidig i vejledningsmaterialet vil anbefale, at afgørelser, der træffes af lederen af en intern skole i et privat anbringelsessted eller dagbehandlingstilbud, dokumenteres, så der ikke hersker tvivl om, hvilke fag der er omfattet af fritagelsen, varigheden af fritagelsen, og hvilken anden undervisning eleven skal have i stedet.

Herudover vil ministeriet gøre opmærksom på, at kommunalbestyrelsen ved indgåelse af en overenskomst med et dagbehandlingstilbud eller anbringelsessted bør overveje, i hvilket omfang kommunalbestyrelsen skal inddrages i forbindelse med skolelederens afgørelse om fritagelse af elever for undervisning i enkelte fag.

Ministeriet har i sit brev af 5. juli 2016 til mig oplyst, at der i forbindelse med udsendelsen af hyrdebrevet af samme dato til alle landets kommuner er foretaget nogle mindre justeringer i vejlednings- og inspirationsmaterialet om god visitations- og tilsynspraksis.

Jeg har gennemgået den reviderede vejledning om tilsyn med specialundervisning til børn og unge på interne skoler (2. udgave, maj 2016). Den af ministeriet nævnte tydeliggørelse af de dokumentationskrav, der gælder for interne skoler på steder omfattet af den offentlige forvaltning, og ministeriets anbefaling om dokumentation i forbindelse med afgørelser om fritagelse for undervisning truffet af ledere for interne skoler i private anbringelsessteder fremgår ikke af det reviderede vejledningsmateriale.

Jeg er opmærksom på, at ministeriets anbefaling om dokumentation fremgår af hyrdebrevet til samtlige kommuner.

En af mine medarbejdere har telefonisk kontaktet Undervisningsministeriet og fået oplyst, at det beror på en fejl, at det reviderede vejledningsmateriale om god tilsynspraksis ikke indeholder noget om dokumentation, og at materialet vil blive justeret igen i starten af 2017.

Jeg beder venligst ministeriet om at orientere mig, når der er foretaget en yderligere justering af vejledningsmaterialet om tilsyn med specialundervisning til børn og unge på interne skoler.

Det fremgår af ministeriets brev af 11. marts 2016, at ministeriet vil afvente resultatet af den undersøgelse, som Styrelsen for Undervisning og Kvalitet skal foretage, før ministeriet vil tage endelig stilling til, om der er behov for at søge reglerne om fritagelse af elever for undervisning i enkelte fag ændret.

Jeg beder ministeriet om at orientere mig om resultatet af ministeriets overvejelser om eventuelt at ændre reglerne på området, når styrelsens undersøgelse er afsluttet.

Jeg lægger på min hjemmeside en opfølgning på den nyhed, som jeg offentliggjorde i forbindelse med, at jeg rejste sagen over for ministeriet.

Med venlig hilsen

Jørgen Steen Sørensen